

Protokoll 1/2021

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 11 januari 2021 kl. 13:30-
16:30, Sammanträde via Skype

Övriga närvarande	Inga Varg Ordförande §§5-19 Katarina Borg Birgitta Bremer Elisabet Jermsten Anders Johnson Ordförande §§ 1-4 Måns Lönnroth Helena Nilsson Lannegren Margareta Olofsson §§1-3, §§5-19 Martina Pereira Norrman Laila Reppen Monica Hector Protokollförare Susanne Höglin Handläggare Magnus Andersson Adjungerad §§4-19 Peter Lundevall Sekreterare Peter Tomtlund Föredragande §16 Josefin Rhedin Föredragande §17 Maria Borup Föredragande §§18-19
Justerare	Helena Nilsson Lannegren
Datum för justering	
Paragraf	§§1-19
Protokollförare	Monica Hector

§ 1

Val av ordförande för valförrättningen

Beslut

Valdes ledamot A Johnson till ordförande för valförrättningen.

§ 2

Val av justerare samt dagordning

Beslut

Valdes ledamot H Nilsson Lannegren att tillsammans med ordförande justera protokollet. Erinrades att ärenden upptas i ordningen 1-11, 16-19, 12-15.

§ 3

Val av rådets trettonde ledamot

Beslut

Återvaldes Inga Varg till rådets trettonde ledamot.

§ 4

Val av Skönhetsrådets ordförande och vice ordförande

Beslut

Återvaldes Inga Varg till rådets ordförande.

Återvaldes Margareta Olofsson till rådets vice ordförande.

§ 5

Rådet: Peter Lundevall, sekreterare perioden 2021.01.11 - 2021.06.13

Beslut

Erinrades att Peter Lundevall tjänstgör som rådets sekreterare perioden 2021.01.11 -2021.06.13 under Henrik Nerlunds föräldraledighet.

§ 6**Rådet: Sammanträdesdagar 2021****Beslut**

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder följande dagar:

Måndagen 11 januari	Måndagen 18 januari
Måndagen 1 februari	Måndagen 15 februari
Måndagen 8 mars	Måndagen 22 mars
Måndagen 29 mars	Måndagen 12 april
Måndagen 3 maj	Måndagen 17 maj
Måndagen 31 maj	Måndagen 14 juni

Rådets utflykt torsdag 10 juni

Måndagen 23 augusti	Måndagen 16 augusti
Måndagen 6 september	Måndagen 20 september
Måndagen 4 oktober	Måndagen 25 oktober
Måndagen 8 november	Måndagen 22 november
Måndagen 6 december	Måndagen 13 december

§ 7**Nästa sammanträdesdag****Beslut**

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder 1 februari 2021, kl. 13.30.

§ 8**Nästa delegationssammanträde****Beslut**

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder måndag 18 januari 2021, kl. 13.30.

§ 9**Protokoll fört vid sammanträde 2020.12.07****Beslut**

Anmälades att protokoll fört vid rådets ordinarie sammanträde 2020.12.07 justerats i vederbörlig ordning.

§ 10

Rådet: Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag, anmälan av arvoden år 2021 (att gälla från och med 2021-01-01), KS 2020/1560 SR 2020/367

Beslut

Anmäldes att arvodet för rådets ledamöter under 2021 är 545 kr per sammanträde.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/367-1.5 Expediering av kommunstyrelsens beslut - Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag, anmälan av arvoden år 2021 (att gälla från och med 2021-01-01) (6/6)
- SR 2020/367-1.3 Expediering av kommunstyrelsens beslut - Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag, anmälan av arvoden år 2021 (att gälla från och med 2021-01-01) (4/6)
- SR 2020/367-1 Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag, anmälan av arvoden år 2021 (att gälla från och med 2021-01-01), KS 2020/1560
- SR 2020/367-1.1 Expediering av kommunstyrelsens beslut - Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag, anmälan av arvoden år 2021 (att gälla från och med 2021-01-01) (2/6)
- SR 2020/367-1.2 Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag, anmälan av arvoden år 2021 (att gälla från och med 2021-01-01), KS 2020/1560
- SR 2020/367-1.4 Expediering av kommunstyrelsens beslut - Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag, anmälan av arvoden år 2021 (att gälla från och med 2021-01-01) (5/6)

§ 11**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- (Signerad) Jakob Mindre 11, yttre ändring, orangeri och takterrass, ny ventilationshuv, ändring av glastaken, påbyggnad av gårdshus 2020-06841-575
- Ulla Bodorffs takträdgårdar på KF-huset, svar med e-post samt SR 2020/173 bifogad
- Intrång i grönklassat område i Bagarmossen, svar med e-post samt SR 2018/223 bifogad

- Stenläggningen i Gamla Stan, svar med e-post
- (Signerad) Rådstugan 1, ljusinstallation på södra fasaden, tidsbegränsat lov, 2020-16384-575
- Riset 11, återremiss, 2020-08835-575
- Överklagande av exploateringen av våtmarksängen i Beckomberga till Länsstyrelsen
- Skönhetsrådets reglemente och arbetsordning, svar med e-post samt Kfs06-23 bifogat
- Börshuset i Gamla Stan i Stockholm, svar med e-post
- (Signerad) Riset 11, 2020-08835-575
- Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag, anmälan av arvoden år 2021 (att gälla från och med 2021-01-01), KS 2020/1560
- Ljusinstallationen på Nobelmuseum, svar med e-post samt SR 2020/353 bifogad

§ 12

Sekreteraren informerar

Beslut

Förelåg ingen information.

§ 13

Övriga frågor

Beslut

Beslöts att kansliet planerar in ett möte under hösten då rådet kan dryfta frågor av principell natur.

Sammanfattning av ärendet

Ledamot M Lönnroth lyfte frågan om rådet under våren kommer att ha ett sammanträde för att diskutera principfrågor.

Kansliet föreslog att mötet hålls i höst när rådet förhoppningsvis kan samlas och rådets ordinarie sekreterare åter är i tjänst.

Ledamöterna uppmanades att inkomma med frågor som de vill diskutera.

§ 14

Trikåfabriken 3, på/tillbyggnad av kontorshus samt rivning och yttre ändringar, 2019-08551-575

SR 2020/315

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2020.11.16 (§10).

§ 15

Framtidsgatan på Hälsingegatan i Vasastan

SR 2020/308

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2020.11.16 (§6).

§ 16

Sothönan 3 m.fl., förslag till detaljplan, 2016-09481

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Sothönan 3 m.fl., förslag till detaljplan, 2016-09481. Peter Tomtlund, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2020/347

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka huvuddelen av förslag till detaljplan med nedanstående erinran samt avstyrka den norra respektive västra delen.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplaneförslaget som stadsbyggnadskontoret upprättat omfattar ett område i centrala Aspudden. Planförslaget utgår från översiktsplanen där Aspudden är definierat som ett

stadsutvecklingsområde - komplettering. Även ”Program för Midsommarkransen och Aspudden” vilket godkändes 2013, har varit vägledande. I den står att Aspuddens stadsdelscentrum bör stärkas med mer bebyggelse. Avsikten är således att utöka centrumområdet. Förslaget får som konsekvens att tio villor rivs samt att naturmark omvandlas till tät stadsbebyggelse. Sammantaget föreslås att ca 270 lägenheter, lokaler för verksamheter, ett torg samt nya rörelsestråk i ett kollektivtrafiknära läge tillskapas. De föreslagna flerbostadshusen är i huvudsak 5-6 våningar.

Aspudden byggdes på 1910-talet som en s. k Stenstad på landet. Det var spårvägen som möjliggjorde denna förstadsbebyggelse. Efter en tid avstannade utbyggnaden men under främst 1930- och 1940-talen kompletterades stadsdelen med huvudsak en lägre flerbostadshusbebyggelse. Bebyggelsemiljön i Aspudden består huvudsakligen av två typer dels en stenstadskarakter med slutna eller halvslutna kvarter dels fristående bebyggelse placerade i natur. Karakteristiskt för stadsdelen är också inslaget av villabebyggelse.

Skönhetsrådet ansåg att den centrala delen av planförslaget är väl motiverad. Denna del upplevs som en naturlig utvidgning av den ordnade stenstadsbebyggelsen i Aspudden. Den centrala delen rymmer huvuddelen av bostäderna och har direkt anslutning till tunnelbanan. Ur ett stadsplaneperspektiv fann rådet de två hästskoformade kvarteren med en mellanliggande centraltrappa samt ett torg välfunnet. Centraltrappan tar upp de stora nivåskillnaderna och kopplar den förlängda Olof Skötkonungs väg till det nya torget. Omgivande bebyggelse är med ett undantag 3-4 våningar, illustrationen i planbeskrivningen om hushöjder kan upplevas som missvisande. För en bättre anpassning i skala är det angeläget att det centrala områdets byggnader generellt sänks med en våning till 4-5 våningar. På gårdssidan bör takvåningen få samma uttryck som på gatusidan, dvs med brutet tak. Därmed kan upplevelsen av husens höjd minska. Lika väsentligt är att den magnifika eken vid Erik Segersälls väg ges skydd i detaljplanen. I samrådsförslaget saknar eken n-bestämmelse dvs ”Träd får endast fällas...”. Rådet önskade tillägga att det får anses som självklart att en kulturmiljöutredning för de småhus som avses rivas bör ingå i samrådsmaterialet. Det är tämligen meningslöst med en baklängesplanering som innebär att den antikvariska konsekvensanalysen tillförs efter samrådsskedet.

Rådet avstyrkte den norra och västra delen av planförslaget. De tre huskroppar i kransen av planområdet skulle alltför kraftigt intervensera i stadsdelens identitet där landskapet och den angränsande småhusbebyggelsen har en viktig roll. Den norra delen med två trappade huskroppar i 3-5 våningar skulle innebära att en stor del av berget sprängs bort och natursambandet runt bergsformationen bryts. Enligt utförd ”Naturvärdesinventering”

utgör hela detta område ”ett naturvärdesobjekt som bedöms ha påtagliga naturvärden”. I nämnda program för Aspudden och Midsommarkransen anges även att de ekologiska sambanden ska bevaras. Den norra delen bör därmed lämnas orörd. Även den västra delen av planområdet avstyrks i nuvarande form. Den i sammanhanget höga flerbostadshuset inklämd mellan villor ansåg rådet inte som rimlig. Eventuellt kan en mer småskalig bebyggelse prövas. Sambandet mellan befintliga villor eller en tillkommande småskalig bebyggelse i denna västra del och den småhuskrans som löper vidare i nordväst utanför planområdet, bör således behållas.

Sammantaget innebär rådets förslag att merparten av samrådsförslagets bostäder kan uppföras. Rådets avstyrkan och föreslagna bearbetningar syftar till en ökad respekt för närliggande bostäders skala och karaktär, bergsformationen och natursambandet.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/347-11 Samrådsbrev
- SR 2020/347-4 Plankarta
- SR 2020/347-6 Rotkartering ek
- SR 2020/347-7 Naturvärdesinventering Centrala delen
- SR 2020/347-13 Illustrationsbilaga Centrala delen
- SR 2020/347-19 Planbeskrivning
- SR 2020/347-2 PM Geoteknik
- SR 2020/347-3 PM Påverkan på berg över T-bana
- SR 2020/347-5 Utlåtande ek
- SR 2020/347-8 PM Vattenströmningar mot ek
- SR 2020/347-9 Dagljusstudie
- SR 2020/347-15 Illustrationsbilaga Norra delen
- SR 2020/347-20 Naturvärdesinventering Norra delen
- SR 2020/347-21 Illustrationsbilaga Västra delen
- SR 2020/347-10 Dagljus utlåtande sakkunnig
- SR 2020/347-12 PM Trafik Sothönan
- SR 2020/347-14 Dagvattenutredning Västra delen och Norra delen
- SR 2020/347-16 Mätning av vibrationshastighet från spårtrafik samt bedömning av stomljud
- SR 2020/347-17 Beräkning av trafikbuller
- SR 2020/347-18 Dagvattenutredning Centrala delen

§ 17**Ulvsunda 1:1 intill Linta Gårdsväg, pumpstation Exergi Bromma, förslag till detaljplan, 2019-03328**

Stadsbyggnadskontoret har genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Ulvsunda 1:1 intill Linta Gårdsväg, pumpstation Exergi Bromma, förslag till detaljplan, 2019-03328. Josefin Rhedin, plankonsult, redogjorde för ärendet.

SR 2020/359

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplanen omfattar ett område vid Linta Gårdsväg i Riksby söder om Bromma flygfält. Planens syfte är att möjliggöra en gemensam byggnad för ett mobilitetshus och en pumpstation. Mobilitetshuset om nio våningar möjliggör centrumändamål, en mindre del kontor, parkeringsplatser för ca 460 parke-ringsplatser och ca 76 cyklar samt en elstation. Aktuell detaljplan var ursprungligen en del av den större detaljplanen Riksby 1:13 m fl, dnr 2017-16020. Den har emellertid brutits ut för att byggandet av pumpstationen ska kunna följa Stockholms Exergis tidplan för utbyggnaden av Västerorts fjärrvärmesystem. Pumpstationen krävs för distribution av fjärrvärme i samband med utbyggnaden av Lövstas ny kraftvärmeverk.

Skönhetsrådet välkomnade att det föreslagna mobilitetshuset har getts en ambitiös stadsmässig karaktär. Den kvartersstora byggnaden är indelad i tre huvuddelar. Det är dels en förhöjd tegelklädd sockelvåning med bl a huvudentré och lokaler för centrumändamål mot den tänkta intilliggande huvudgatan dels en större mittdel för parkering inklädd med en träfasad och dels en indragen rundad takvåning för bl a kontor. I ena hörnan inryms pumpstationen. En karakteristisk trappa löper ända upp till takvåningen längst ena fasaden.

I planbeskrivningen står att höjden på mobilitetshuset kan ”komma att ändras/anpassas senare i processen, beroende på hur förslaget för den omkringliggande bebyggelsen utvecklas”. Skönhetsrådet kunde endast ta ställning till föreliggande planförslag men hade svårt att tänka sig en ännu högre byggnad än de nio våningar som nu anges. Höjden bör samordnas med tillkommande intilliggande skala.

Planförslag följer upplägget i ”Program för Centrala Bromma” som godkändes 2017. Mobilitetshuset är placerad i det stora arbetsplatsområdet som anges i programmet. Arbetsplatsområdet som motsvarar uppskattningsvis 20-25 fullstora fotbollsplaner, motiveras av det ska tjäna som en buffertzona mellan planerade bostäder i väster och Bromma flygplats verksamhet.

Skönhetsrådet har uppmärksammat att flygverksamheten på Bromma kan komma att avvecklas före flygplatsavtalets utgång 2038. Nya förutsättningar är att flygplatsens huvudman Swedavia anser att flygplatsen under vissa förutsättningar kan avveckla innan 2038. Även Stockholms Handelskammare har i en rapport lyft frågan om en förtida avveckling. En sådan utveckling skulle innebära att arbetsplatsområdets funktion som buffertzona kan ifrågasättas. En fortsatt etablering av byggnader som bygger på programmets struktur med det stora arbetsplatsområdet riskerar att låsa förutsättningarna för en helhetslösning för hela Brommafältet.

Avslutningsvis är det enligt rådet generellt olyckligt när detaljplaner bryts ut ifrån en större helhet. I föreliggande fall i dubbel bemärkelse eftersom pumpstationen är kopplad till det planerade kraftvärmeverket i Lövsta vars detaljplan ännu ej är färdigbehandlad.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/359-2 Samrådsbrev
- SR 2020/359-14 Planbeskrivning
- SR 2020/359-7 PM Avfallshantering
- SR 2020/359-8 PM Akustik - Externbullerutredning
- SR 2020/359-9 PM Akustik - Bullerspridning från pumpstation
- SR 2020/359-11 Plankarta
- SR 2020/359-3 PM Hydrogeologi
- SR 2020/359-4 PM Magnetfält
- SR 2020/359-5 PM Geoteknik
- SR 2020/359-6 PM Fält- och resultatrapport förorenad mark
- SR 2020/359-10 Dagvattenutredning
- SR 2020/359-12 Markteknisk undersökningsrapport
- SR 2020/359-13 Fordonsrörelser mobilitetshuset

§ 18**Strandkyrkogården 1, förslag till detaljplan, 2020-01376**

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Strandkyrkogården 1, förslag till detaljplan, 2020-01376. Maria Borup, plankonsult, redogjorde för ärendet.

SR 2020/361

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har utarbetat ett planförslag för del av Strandkyrkogården 1 i stadsdelen Skrubba i syfte att möjliggöra en ceremonibyggnad.

Strandkyrkogården började planeras under 1980-talet som ett komplement till Skogskyrkogården och den invigdes 1996. Ansvarig arkitekt Göran Bergquist inspirerades av Skogskyrkogården som därför utformade den nya kyrkogården genom att ta fasta på de naturliga förutsättningarna på platsen. En stor del av naturmarken har således behållits även efter att gravkvarteren tagits i bruk. Strandkyrkogårdens norra del består av öppna gräsytor och traditionella kvartersindelningar med gravar. I den södra, skogsklädda, delen är gravplanteringarna inbäddade i orörd skogsmark. Strandkyrkogården saknar ceremonibyggnad men då behovet av en sådan ökat har Kyrkogårdsförvaltningen begärt planändring för att en sådan ska kunna uppföras.

Den föreslagna ceremonibyggnaden föreslås i Strandkyrkogårdens nordvästra del i anslutning till en befintlig parkdamm. Platsen är vald för att skapa goda utblickar över landskapet och för att läget ger möjlighet att bli en stilla plats lämplig för begravningsceremonier. Ceremonibyggnaden ska få en ickekonfessionell och flexibel utformning för att kunna fungera för olika begravningstraditioner och varierande antal gäster men också kunna fungera i andra sammanhang som kulturaktiviteter, möten och seminarier.

Gestaltungsprinciperna för byggnaden är att den ska förhålla sig till sin omgivning genom sin volym och orientering, något som ska förstärkas ytterligare av materialvalen. Fasaderna föreslås få träpanel i varierande bredder som kommer att gråna med tiden. Taken föreslås få med sedum. Väggarna i ceremonilokalen föreslås få glaspartier närmast taket och att takets form tillsammans med en

medvetet gjord ljussättning ska göra att byggnaden kommer att lysa som en lanterna under den de mörka årstiderna och om natten. Även övriga delar av byggnaden är gestaltade för att tillföra goda kvaliteter och funktioner som gör det möjligt att även utföra ceremonier utomhus.

Skönhetsrådet välkomnade förslaget att tillföra Strandkyrkogården en ceremonibyggnad. Rådet fann förslaget till placering i slänten ner mot parkdammen och det vackra parkrummet väl funnen. Likaså ansåg rådet att den föreslagna gestaltningen uppvisar kvaliteter som bör värnas genom plan- och bygglovsprocessen så att intentionerna också kommer till utförande.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/361-5 Samrådsbrev
- SR 2020/361-8 Planbeskrivning
- SR 2020/361-2 Inventering och inmätning av naturvärdesträd - Strandkyrkogården
- SR 2020/361-3 Geoteknisk utredning, PM med bilagor
- SR 2020/361-4 Geoteknisk utredning, PM med bilagor systemhandling
- SR 2020/361-7 Plankarta
- SR 2020/361-6 PM Översvämningsrisker
- SR 2020/361-9 Markundersökning
- SR 2020/361-10 Kompletterande markundersökning

§ 19

Dansken 1, förslag till detaljplan för ny förskola, 2020-00884

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Dansken 1, förslag till detaljplan för ny förskola, 2020-00884. Maria Borup, plankonsult, redogjorde för ärendet.

SR 2020/360

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett förslag till detaljplan för ny förskola i kvarteret Dansken i Blackeberg. Den nya förskolan om 6 avdelningar i två våningar innebär att fastigheten utökas på befintlig parkmark. Planområdet ligger i parkstråket öster om Blackebergsskolan strax intill Vinjegatan. På platsen låg ursprungligen en barnstuga i en våning uppförd i början av 1960-talet vilken revs 2017.

Skönhetsrådet ställde sig positivt till att de tillfälliga skollokaler som idag står på platsen ersätts av en permanent förskola. Men trots att förskolegården utökas genom att parkmark överförs till gårdsyta blir friytan per barn endast 14 kvm vilket riskerar att skapa ett stort slitage på förskoletomten och de omkringliggande parkerna.

Ambitionen att anpassa den nya bebyggelsen så att den blir ”lämplig med hänsyn till områdets kulturmiljö och naturvärden” är lovvärd men försvåras enligt rådet av vald konceptskola. Förskolans betydande bredd och valet av skivmaterial som fasadmaterial gör att anpassningen haltar väsentligt. Frågan om varför tillkommande förskolor i Blackeberg ska efterlikna stadsdelens bostadshus lyftes av Skönhetsrådet även gällande den planerade förskolan i kv Hälsingen. Mer lämpligt vore enligt rådets mening att hämta inspiration från stadsdelens skolbyggnader, till exempel genom att använda tegel som fasadbeklädnad. Även träfasader skulle passa då förskolan ansluter till en park. Rådet har informerats om att sex avdelningar utgör minsta antalet avdelningar för SISAB:s nya förskolor. Om avsteg från detta inte är möjligt föreslog rådet att en specialritad förskola med slankare uttryck anpassat till platsen utarbetas.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/360-5 Samrådsbrev
- SR 2020/360-2 Planbeskrivning
- SR 2020/360-3 Grönytefaktor
- SR 2020/360-4 Trädinventering
- SR 2020/360-6 PM Markmiljö, historisk inventering
- SR 2020/360-10 Plankarta
- SR 2020/360-7 PM Kulturmiljö
- SR 2020/360-8 PM Geoteknik
- SR 2020/360-9 PM Dagvatten

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
ANDERS,JOHNSON	2021-01-18
Peter Lars Owe,Lundevall	2021-01-19
MONICA,HECTOR	2021-01-18
Helena,Nilsson Lannegren	2021-01-18
Inga Margareta,Varg	2021-01-18